

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПЬСКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

3 жовтня 2024 року

**Біла Церква
2024**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.
Тимошук О.Г., канд. юрид. наук.
Резнік В.Г., старший викладач.
Василенко О.І., д-р філософії.
Юрченко А.І., канд. с.-г. наук
Славінська О.Г., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.Г.**, начальник редакційно-видавничого відділу

Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 3 жовтня 2024 р. м. Білоцерківський НАУ 92 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

підприємствам активно співпрацювати з науковими установами, вкладаючи кошти у перспективні дослідження. Також існують податкові пільги для підприємств, які інвестують у нові технології або займаються науково-дослідною діяльністю. Створення сприятливих умов для розвитку аграрних стартапів також є важливим інструментом для впровадження інновацій у сільське господарство.

Однак, на сьогоднішній день існує потреба в подальшому вдосконаленні правових механізмів підтримки аграрної науки. Державна політика має орієнтуватися на створення більш гнучких законодавчих умов, які б сприяли швидшому впровадженню інноваційних технологій. Особливо важливими є питання цифровізації аграрного сектору, розвиток біотехнологій та органічного землеробства, які потребують особливої уваги законодавців.

Загалом, роль держави у підтримці аграрної науки та інновацій є надзвичайно важливою для розвитку аграрного сектору. Ефективна державна політика, спрямована на підтримку наукових досліджень, їхнє фінансування та інтеграцію у виробництво, може стати рушійною силою для підвищення продуктивності та конкурентоспроможності аграрного сектору України на міжнародному ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 лист. 2015 р. № 848-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 3. Ст. 25.
2. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24 черв. 2004 р. № 1877-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 49. Ст. 527.
3. Про затвердження Національної програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2025 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 груд. 2020 р. № 1585. Офіційний вісник України. 2021. № 2. Ст. 55.

УДК 349.6

ОБІЮХ Н.М., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

Email: obiju2nm@gmail.com

ЕКОЛОГІЧНА СЕРТИФІКАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД У СФЕРІ «ЗЕЛЕНОГО» ВИРОБНИЦТВА: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПИТАННЯ

У публікації розглянуто поняття «сертифікація земель» та його правове значення. Висвітлено поняття сертифікації земель в європейській фермерській практиці. Проаналізовано окремі правові аспекти сертифікації земель з точки зору сучасного українського законодавства.

Ключові слова: зелений розвиток, органічне виробництво, сертифікація земель, стале сільське господарство.

ОВІІУКН N.M., PhD in Law

Bila Tserkva national agrarian university

ECOLOGICAL LAND CERTIFICATION AND EUROPEAN EXPERIENCE IN THE SPHERE OF "GREEN" PRODUCTION: LEGAL ASPECTS OF THE ISSUE

The publication examines the concept of "land certification" and its legal meaning. The concept of land certification in European farming practice is highlighted. There are analyzed separate legal aspects of land certification from the point of view of modern Ukrainian legislation.

Key words: green development, organic production, land certification, sustainable agriculture.

Дослідження зелених технологій у сфері виробництва є тематикою переважно західних вчених, які вивчають проблеми забруднення навколишнього середовища під час господарської діяльності. За останні десять років у зв'язку із загостренням проблеми зміни клімату зростає науковий інтерес до вивчення питань «зеленого розвитку» та його запровадження у виробництво та сільське господарство. Зелений розвиток є таким, що передбачає зменшення парникових викидів, спрямування економіки на декарбонізацію та перехід на «зелені» технології, які не спричиняють шкоди довкіллю.

У дослідженнях зарубіжних вчених, сертифікація земель розглядається як сучасний підхід у сфері здійснення землекористування, який спрямований на екологізацію сільського господарства. На сьогодні екологічна сертифікація є добровільним ринковим позакомерційним механізмом, що вимагає обов'язкової верифікації відповідності [1, с. 32]. Слід зазначити, що у 2020 році найбільш сертифікованими були земельні площі із кавою (24%) та какао (20%).

Значний інтерес до екологічної сертифікації в Європейському Союзі пов'язаний зі сферою органічного виробництва в сільському господарстві. Оскільки для того, щоб фермер отримав право виробляти свою продукцію під знаком «органічної», такий фермер повинен здійснити процедуру сертифікації земельних угідь, призначених для органічного виробництва.

Нещодавно Європейська Комісія затвердила новий план екологічних дій для ЄС під назвою «План органічних дій на період 2021-2030 роки», за допомогою якого ЄС прагне досягти цілей Зеленої угоди у сфері сільського господарства, що стосується забезпечення 25% площ, зайнятих сільськогосподарськими угіддями, які призначені для екологічного сільського господарства до 2030 року [2].

Слід зазначити, що стале сільське господарство разом із зеленими технологіями дозволить забезпечити не тільки екологічні, але й економічні переваги. Оскільки це дозволить більш раціонально використовувати природні ресурси, і тим самим зменшити ризики для довкілля. Встановлено, що сертифікація екологічного сільського господарства, що здійснюється в екологічно чистому середовищі, стає все більше популярною. Переваги сертифікації органічних ферм – це охорона навколишнього середовища, збереження родючості ґрунтів, повага до природних циклів і добробуту тварин; прозоре маркування для споживачів; правила Європейського Союзу щодо органічного землеробства поширюються на сільськогосподарську продукцію [3].

На даний час в Європейському Союзі широко застосовуються *схеми сертифікації ISCC (International Sustainability and Carbon Certification)*, що допомагають компаніям відповідати вимогам сталого розвитку. Сертифікація ISCC поширюється на всі типи сільськогосподарської та лісової сировини, біогенні відходи та залишки, сировину небіологічного походження, енергію від переробки відходів, енергію, отриману з відновлювальних джерел, крім біомаси.

Взагалі в країнах ЄС широко запроваджується процедура сертифікації щодо земель, призначених для органічного сільського господарства; земель, які використовуються для розміщення сонячних та вітрових електростанцій; земель, які використовуються для цілей туризму та рекреації.

В Україні процес сертифікації земель запроваджено після прийняття Закону України «Про органічне виробництво» у 2011 році. Але цей Закон детально не регулював питання сертифікації земель, призначених для виробництва органічної продукції. Тому в подальшому приймаються зміни до цього закону щодо питання сертифікації земель та проведення їх екологічної оцінки.

На відміну від сертифікації продукції, сертифікація земель в Україні розвивається двома шляхами. Перший – це землі зі статусом спеціальних сировинних зон, що використовуються для виробництва продуктів дитячого й дієтичного харчування і регламентуються Законом України «Про дитяче харчування». Другий напрямок – це землі для ведення органічного виробництва [4]. Сертифікація таких земель є складовою загальної процедури сертифікації органічного виробництва щодо конкретного його виду – органічного рослинництва, органічного тваринництва, органічного виноградарства тощо. При цьому важливою умовою для підтвердження статусу придатності земельних ділянок для виробництва органічної продукції є перехідний період, який визначається та регулюється Законом України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» [5].

З метою встановлення придатності земельних угідь для виробництва сільськогосподарської продукції, в тому числі органічної, діють правила – ДСТУ 46.075-2004 «Якість ґрунтів. Сертифікація земель (ґрунтів) сільськогосподарського призначення».

Головним органом сертифікації земель сільськогосподарського призначення є Державний технологічний центр охорони родючості ґрунтів. Цей орган відповідає також за здійснення агрохімічної паспортизації земель, що є обов'язковою для цілей органічного виробництва.

Отже, можна зробити висновок, що сертифікація земель є невід'ємною складовою сталого сільського господарства. В Україні сертифікація земель, призначених для органічного виробництва, є добровільною процедурою, що передбачає екологічні переваги для виробників органічної продукції. На даний час в Україні немає спеціально розробленого нормативно-правового документа, який регулює порядок здійснення сертифікації земель сільськогосподарського призначення, що створює труднощі для правильного розуміння цієї процедури та вимог, які повинні бути чітко визначені для такої процедури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Vogt M. Sustainability certification schemes in agricultural and natural resource sector: outcomes for society and the environment. London, 2019. 324 p.
2. Organic Action Plan. Action Plan for Organic Production in the EU: European Commission. URL:https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/organic-action-plan_en
3. New Regulation on Organic Production by the European Commission. 2020. URL:<https://european-accreditation.org/new-regulation-on-organic-production-by-the-european-commission/>
4. Зінчук М., Греков В. Сертифікація земель сільськогосподарського призначення. *Аграрний тиждень*. 2019. URL:<https://a7d.com.ua/agropoltika/1770-sertifikaciya-zemel-silskogospodarskogo.html>
5. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 10 липня 2018 р. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 36. Ст. 275.

УДК 349.42

МЕЛЬНИК В.О., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет
viktoriia.melnyk@ukr.net

ЩОДО ДЕЯКИХ ЗМІН В ПРАВОВИХ ЗАСАДАХ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Аграрна наука стикається з викликами глобалізації, що вимагає інтеграції міжнародних правових норм та адаптації до нових технологій.

Ключові слова: сільське господарство, правові засади, інтелектуальна власність.

MELNYK V.O., PhD in Law

Bila Tserkva national agrarian university

Agrarian science faces the challenges of globalization, which requires the integration of international legal norms and adaptation to new technologies.

Key words: agriculture, legal principles, intellectual property.

Міжрегіональні наукові центри, підтримка інноваційно-інвестиційної інфраструктури, та охорона інтелектуальної власності є пріоритетами правового регулювання. Ці засади охоплюють гармонізацію національних законів з міжнародними стандартами та захист фермерських технологій на рівні глобальних ринків.

Міжкультурна комунікація у сільському господарстві стає дедалі важливішою завдяки обміну науковими знаннями та аграрними технологіями між країнами. Цей процес вимагає створення єдиних правових рамок, які забезпечують захист і стимулюють міжнародну співпрацю. Організації, такі як ФАО і ВТО, відіграють ключову роль у розвитку цих правових засад для забезпечення глобальної продовольчої безпеки та сталого сільськогосподарського розвитку [1].

Розвиток біотехнологій та інших інновацій в аграрній сфері вимагає постійного оновлення правових норм. Національні уряди повинні розробляти механізми, які сприяють захисту інтелектуальної власності та впровадженню новітніх технологій. [2].

Особливу увагу необхідно приділяти нормативно-правовим документам, що регулюють патентування та ліцензування нових агротехнологій, таких як генетично модифіковані організми (ГМО), стійкі до змін клімату сорти рослин, та інші інноваційні рішення.